

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Losonezi-utca 24 sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmendetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petítor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Vásárainkról.

„Az idő pénz, a pénz pedig azon hatalom, mely a világot igazgatja“ — ezt mondta rendesen egy igen kedves volt tanárom, midőn látta, hogy egyikünk, vagy másikunk az időt nem használta fel eléggé okosan.

Ifju, tapasztalatlan észszel némi visszaütközéssel hallottam mindannyiszor eme szavakat, mert értelmükben, — a mint én akkor gondolkodtam, — az eszményinek megsemmisülését s a kincsivágy érzetének meggyökerezését és terjesztését láttam; azonban az élet, e nagy iskola megtanított reá, hogy mily nagyszerű és magasztos értelem rejlik e szavak között. Mert hiszem az anyagiság e korszakában is értelme nem lehet más, mint ez: biztosíts magadnak független anyagi helyzetet a törvény és illem határai közt, melyet a tapasztalat gazdag koszorui övezzenek körül, és uralkodni fogsz a világ felett.

S mindezek dacára egyesek, testületek egyaránt gyakran áldozzák fel a drága időt még ma is minden határozottan hasznot hajtó cél nélkül, csupán azért, mert eddig is így volt.

Nem akarjuk az e hibában leledzők minden fajtát bonczkés alá venni, sőt ezélünk sem lehet, legalább ez uttal nem, ezen hibák mindenikére kiterjeszkedni, csak egyre hívjuk fel megyénk vezér férfainak figyelmét s ez nem más mint az, hogy Gömörmegyében az országos vásárok, dacára annak, hogy a második nap felesleges időtöltésnek bizonyult be, még most is két napig tartanak.

Pedig ez semmi nem egyéb haszontalan idő és pénz pazarlásnál, különösen a nyári hónapok alatt.

Ezen állítás ellen a nemzet gazdászok felhozzák, hogy a két napig tartó vásár nemcsak ezél-szerű, hanem szükséges is, s állításukat azzal igazolják, hogy így sem az eladó, sem pedig a kínáló nincs arra kényszerítve, hogy az elárúsítással vagy vásárlással sietnie kell, mert kikopik az időből, holott vásárlóink legtöbbszörre akkor boesátkozhatnak alkuba a sajtásükségeleikre vonatkozó tárgyakra nézve, ha saját áruikat már értékesítették.

Lássuk csak van-e igazuk és mennyiben?

Itt vagyunk megyénk egyik első rendű váro-

sában, megnézzük az első napi vásárt kint és bent, mindenütt óriási jövést-menést, járást-kelést tapasztalunk; árusítók, vevők mint két hangya boly forronganak egész d. u. 2 óráig. Ekkor a külső barom és tenyészvásárnak teljesen vége s hol elébb egy órával az igavonó és más hasznos házi állatok ezrei voltak elhelyezve, ott állanak a czédulához és a szanaszét heverő bormérő-bódék — üresen. Hasonlóképp áll a dolog a belső vásárral is, — csak-hogy a szünet később következik be egy pár órával. Másnap pedig ásitózo kereskedőket láthatunk, vagy ha nem ásitózik is egyik, vagy másik fenhargon kínálja azon egy néhány járó-kelőnek áruit, melynek $\frac{9}{10}$ részét a kíváncsiság, nem pedig a vásárlási szándék esalta ki. Pedig a kereskedőnek fizetnie kell a szekeret azon napra is, melyen pihen holott legtöbbszörre reménye se lehet reá, hogy napi szükségleteit áruinak hasznából fedezhesse. E mellett a köznép elárúsítván az első nap azt, mit vásárra hozott, — vasárnapja lévén, bűnnek tartaná el nem költeni, — még pedig többszörre haszontalan helyre a felesleget. Így állván a dolog, mi teljes szívvel és lelekkel az egy napos vásárok behozatalát látjuk kívánatosnak és czélszerűnek megyszerte, mert így kereskedőink, főleg pedig a köznép nem leend elvonva a munkától s nem vesztegeti kerülhető apróságok ürügye, vagy dobzódásra való hajlama miatt a drága időt s még ha munkát nem kap is, legalább nem költi azt el, mi netalán keresményéből, vagy természetmennyének árából felesleg gyanánt zsebében maradt.

Néhány szó az italmérésijog szabályozásához.

Az újságok azon örvendetes hírrel igyekeznek olvasóikat meglepni, miszerint a miniszter elnök és belügy-miniszter el van határozva az italmérésijogokat gyökeresen rendezni. S több országosan elismert tudományos főt felszólított ebéli véleményök kinyilvánítására, sőt azt már többször kölesönösen megvitatták.

A vélemények többsége úgy látszik oda hajlik, hogy azt jelenlegi tulajdonosaitól (a hol még eddig nem történt) legzélszerűbb volna, a községek által váltatni meg — s így ezt a község közös s eltulajdoníthatlan vagyonának megszerezni.

Már a módozatokról is hallottunk, egyik az állam ál-

tal biztosított kötvények kiboesájtását, másik községi kötvények stb. emlegetik, sőt már azt hallottuk, hogy a miniszter elnök felszólította volna a magyarországi magyar pénzügyintézeteket, hogy bizonyos hatánapig adnának be véleményes jelentést arról, hogy érzik-e magokban azt, hogy ők megérnek annyit, mint a magyarországi összes italmérésijog, az az megtudnák-e azt jelenlegi birtokosaiktól a törvényes kules szerint váltani? Csak ennyi, s hogy aztán a maguk vagy ki részére, arról bölcsen hallgat a miniszteri felszólítás. Adtak is rá a miniszternek olyan feleletet, hogy abból az mindent megtudhatott, csak azt nem, hogy mennyi pénzük van az illető pénzügyintézeteknek.

Tehát a nagy többség véleménye oda hat ki, hogy azt a községek váltsák magokhoz.

Ez igen szép tisztelt urak, hanem azt tessék már most megmondani, ki az a község? Ferus-e a cigány, ki a falu egyik végét urálja, vagy a másik végén levő kastély tulajdonosa, — vagy a kettő közötti, — vagy mind együttvéve? Én azt hiszem, hogy a legtöbbször. Most már arról van szó, hogy ki és kitől váltson? többség vélemény szerint a község, az eddigi kiváltságos jogtulajdonostól, de hogy miképen, hol van ehhez a kules? A vagyonarányban.

A vagyonarányban, no jó.

Hej atyámfia, hogy hívják ezt a falut, Y . . . falu megkövetem szépen. Hát aztán nagy-e ez a falu? Már hogy értem kérem alásan? — No hát van-e nagy határa? — A falunak csak volna, de a benne lakóknak mentől kevesebb. De ezt már csakugyan nem értem, beszéljen világosabban. Hát csak úgy kérem alásan, hogy szép nagy határ volna ez a mi falunk, vagy 2600 hold, de az egyik uraság maga bir belőle vagy 1700 holdat, a másik vagy 250-et a harmadik vagy 180-at a belsőségek is elfoglalnak vagy 120-at a többi aztán mind a miénk volna, ha ugyan a taluba volna több 5—6 urbéres teleknél, egy-egy telek 50 hold, mi még felül marad az mind a miénk, pedig vagy 600 lélek lakja a falut.

Már most tisztelt olvasó közönség, hány hason község van ebben a szép Magyarországon vagy még olyanabb, — s ha azok vagyon arányban váltják meg önmagoktól az ugy is saját jogukat, ki lesz valóban megint a tulajdonos. Ferus-e vagy a falu más végén lakó eddigi tulajdonos?

Vagy lélekszám szerint értik a megváltást?

Jól van legyen így!

Ugyan atyafi ki-e itt a falu közepén az az ódon kastély? A B . . . nyi grófké, kérem alásan! Azoké a kiknek atyjuk (Itt az utas megemlíti fővegét) Bécsben ezeltől 33 évvel? Nem kérem alásan, ezeknek az öreg atyjuk már vagy 100 vagy több ezstendő előtt ment ki Londonba, azóta a kik megvannak mind ott születtek, egy sem volt itt közülök, már talán magyarul sem tudnak. A földet ki mibéreljük, csak a fiskális ur jár ide, a bérösszeget felvenni.

A megváltás megtörténik, — egyszer azonban ezt a

TÁRCSA.

Szeretném én tudni

— Saphir után. —

Szeretném én tudni, szeretném,
Ha eltakar a sirhalom,
— S emlékkő vagy kereszt mutatja
Temetve hol nyugszik porom;
A néma hant sással benöve
Alig, alig hogy látja szem, —
Halottak éjjelén szeretve
Meglátogat-e kedvesem?

Lesüti-e szemét szeliden
Mig könny remeg tekintetén?
Hiszi-e, hogy egy szerető szív
Pihen ott a sírfenekén?
Sirköveket megkoszorozni
Egy koszorot köt-e keze?
Hogy édesebb, szebb legyen álmom
Egy halk fohászt ha rebeg-e?

El, el jön ő, sirom fölött ott,
Imáját mig elmondaná.
Tudván, hogy nincs kivüle, nincs más,
Ki poromat megáldaná.

Borsody Béla.

„1878. 16/VIII.“

Ennyi van egykori ideálom arczképe alá írva albumomban. — Mindenki másként értelmezi. A szerelmes azt hiszi, akkor kaptam az első esőket; a megcsalatott bizonyosra veszi: augusztus 16-án váltottuk vissza — az ég tudja hány ezer esővel telt leveleinket. — Én rajtam kívül pe-

dig csak a jó Isten és a társam tudta, hogy ez mindezeknél fontosabb napot jelentett.

No most már legalább is amerikai párbajra tetszik gondolni, — én huztam a feketét — stb. stb. — és 1878. 16/VIII. a nap, melyen ezen világtól el kell búcsuznom.

Igen bajnak bajt jelen, ha nem is amerikai épen, — de kártya-párbajt: jobban mondva „párkártyabajt“. — Én huztam a rövidebbet stb. stb. — És 1878. 16/VIII. a nap, melyen ezen világtól elbúcsuzandók lesznek, összes ingóságaim, ha akkoráig ki nem váltom. — Akkor lesz a lititatio. — Evel azt hiszem, nem mondtam újságot; hiszen kártyázás után az engesztelő szent miseáldozatot mindig a zálogházba szokás bemutatni.

En is elmentem és feláldoztam minden ingóságomat — egy kabátom kivül. — Ezt meghagytam, — nem azért, mintha szerettem volna, de nem vált be, — pedig sajnáltam szegényül! — Mennyi jobb idöket megélt és most egész egyedül maradt — árván! — Csak az még a szerenese, hogy a kabát is meg nem szakad bánatába No az igaz, hogy frakk volt — származására nézve, s ő volt eddig a többi kabátaim irigység tárgya.

Hány pihegő kebel, édes szó és éjjel utáni thea és bor érinté! Meg is látszott rajta; mindent élvezett a mit az emberiség mulatság czimén kigondolt. Még a szabó is, ha bálba készült, — finoman bánt vele, addig a többi kabátaim reggelenkint majdnem vért izadtak, mikor az a trampli töt eselédünk végig nádpálcázta. A többi rokkból kitélt a „kártyabeli becsület-adóság“, nem maradt más hátra mint e frakk, egy csomó zálogjeggy és a becsület. — De minek is volna nekem az a ruha? hiszen az ugy is csak arra való, hogy lehessen zsebet készíteni reá. De minek volna nekem zseb? — Egy hunczut kölesön 5 frtosnak talán? Nem. — Hát a becsületnek? az elfér a ruhatlan ember zsebében is.

Ma egy éve augusztus 1-je volt, — midőn 20 krajczárt fizettem — a házmasternek kapupénzt: „kezeit esőkolom“ mondá a földig hajlott kulesár, és hogy egy krajczárom se maradjon, még akkor az éjszaka odaadtam a

fölmaradt 5 krajczárt az inasunknak; vegyen magának érte a mit tud. — Ennyi nagylelkűség után oly nyugodtan feküdtem ágyamba, mintha holnap egy mellényem se mozdulna meg helyéről. — Még mieiótt elaludtam volna egész nyugodtan, elátkoztam valamennyi kártyagyárat, zálogházat, szóval mindenféle házat és gyárat; hadd vesszenek! Képes lettem volna mindenre; megkerestem volna az Eszter hulláját; — lettem volna az eszlári zsidók védője, vagy Tisza, mikor a baloldaltól diésérik. — Felakasztani, megölöni magam; csak azt már kikötöttem volna, hogy az ágyból ki nem mozdulok, de azonkivül még megcsókoltam volna a háziasszonyom — o — m — a — t — is, no no boesánat! azt már még se birtam volna megtenni. — Igen „derék“, „elnéző“ (amennyiben „kancsal“ és csupa „derék“) asszony. — de már tisztelem a guszusát annak az urnak.

Pedig kérem alásan, ha 16-ig ki nem váltom azokat a holmicskákat, akkor soha. Pedig tudom, hogy ki nem váltom. Tegnap kaptam havi pénzem; megpróbáltam még egyszer szerencsém, a házmaster mint fentebb említém, még is esőkolta érte a kezem. Bár ne esőkolta volna! Háj háj, nézem, nézem az ideálom arczképét, azokat a drága szemeket, édes száját, de láiba, mindig csak azt olvastam ki, azt sugja, hogy: 1878. augusztus 16. Hát ezt érdemeltem én tőled. Eg veled! Haragszom. Bár téged is ugy el tudnának csak pár napra feledni, mint ideálomat, ha más ideált látok. Mennyi számot látok nap-nap után. Óh de az a 16., az, az engem álmoassa fog tenni. Most megint a számról ideálom jutott eszembe. Mégis csak jó gondolat volt képes aláírni e datumot. E számról ideálom, az ideálomról e szám jut eszembe. Szóval eszembe jutott minden adóságom és mindkettő oly lankasztólag hatott reám, hogy egy kissé sem esodálkozom, hogy házi kisasszonyom is észrevette.

Szegény ruha! szegény ideálom. Hát ha még eszembe jut, hogy augusztus huszadikán itt lesz, — nem a ruha, de ideálom; feljön Pestre István napra és én nekem itthon kell feküdnöm az ágyban — beteg — „ruhasorvadásban“ kinlódnom, csak ki nem megyek ebben az ősi ruhában — nyári mulatságra. (Folyt. köv.)

esaládot is utóleri az az ily uraságokat előbb-utóbb elért nagy betegség, melynek doktorok ugyan az orvosai, — de mégsem orvosok, ugy hívják, hogy esőd. Hazajönnek, s ugyanabba az elhagyott kastélyba telepednek le, már most, mint a megváltáskor itt nem lakó, de birtokosok, semmi jogot nem tarthatnak a megváltott községi vagyonhoz?

Baj biz urak így is úgy is, és legnagyobb baj a jelenlegi helyzet.

Ezen segíteni okvetlen szükséges, és ezen segíteni nézetem szerint gyökeresen csak úgy lehet, ha ezen jogokat egyenesen az állam váltja magához, — mert bárki más, minden esetre esalódni fog, az ön vagy más hibáján kívül.

X község ott van a Sajó völgyön, kis község, alig egy pár száz lélekkel, a földesurasság mégis 2—3000 forintot kap évenként az italmérsi jog után. Talán a benne lakók mind jó birtokosok? Faházakban laknak, azok is akkor voltak meszelve először és utóljára a mikor megépítették! Talán nagy korhelyek? Azok sem, szorgalmas nép, tőlük ugyan meg nem élne Aron zsidó, még a koresmát is a falun kívül építették vagy két három puskalövésnyire. Ezt hát nem értem, honnan így a 2—3000 frt jövedelem? De csak így lehet megérteni, uram, a község bent van a hegyoldalon, a koresma kint az országútnál, még pedig oly szerencsés ponton, hogy a Kassa-Miskolc közti utazó vagy tarhatszáltonak okvetlen meg kell mellette állapodni.

Egyszer egy nagy urnak szerbe jut, hogy ő már többet nem bajlódik azzal a sok szurmos tótfuvaros atyafival, épített az országgal egy neki igen, de az országnak vajmi keveset jövedelmező görbe vasutat. S tudják mi lett a 2—3000 forintot jövedelmező utszéli esárdából? Az, hogy ha a nemes egyház (levének a falubeliek igazhíttű és vastag nyaku kalomisták) nem akar a szomszédba küldeni új kenyér vagy új borkor egy kis Krisztus véérért, — conventiába kell benne a földesurnak esárdást tartani. Már most kérdem ha a jogmegváltás ezelőtt 10—15 évtől történik, mi lesz a község jóra való törzs gyökeres magyar lakosaival?

De ha az állam váltja meg, ily esetben — a mi igen sokszor fog nálunk ebben a még igen hiányos vasuti hálózatu országban előfordulni, amit elveszt a révén, megnyeri a vámon, lévén az ő jövedelme a vasuti állomási fogyasztás is.

De még sok vissza élésnek is elejét veheti.

Magyarországon már vannak községek, melyek rég tulajdonosai saját italmérsi joguknak, s a visszaélések itt a leggyakoribbak.

„Hej be régen láttuk még magát is Marezi bácsi a koresmában, ugyan mi ütött hozzája, hogy ide jött? „Hát bizony a szükség, édes szögám, míg N. N. uram volt a koresmáros, soha ki nem fogyott az uram pénzéből a jó bor és a szilvórium s ebből nekem is jutott néha néha, de már annak ugyan mind vége, még az uram is a koresmába küld, ha vendége van, vagy maga is oda jár.

Szegény öreg szolgál! ugyan tudja-e, hogy az a koresmáros szokott meg a háromnegyedévi bérösszeggel? „Drága itóka volt az öreg, most bizonyosan valahol földesur a volt bérlő.

Más kules kell ennek, uraim, nem az, hogy kiadom X községet Aronnak, Y-t Izsáknak. Már egy igen tudományos és szakavatott uri ember is azt mondja, — elmékedvén az italmérsi jog szabályozásáról, — hogy ha a jelenlegi rendszer megszűnik, bizonyosan sokkal többen lesznek, kik ezen iparághoz fordulnak.

Tehát váltsa magához ezt a jogot az állam, csináljon belőle valóságos iparágat; törölje el az italmérsi jogbérleteket, adóztassa meg a termelőt vagy a terményt. Ha én, mint vendéglős, megveszek egy vagy több hordó bort, ki számítok magamnak minden kiadást: aztán szabom meg elárúsítandó italom árát, természetesen ki nem feledvén belőle a kir. járadékot (accis) sem. Már most ha az egy krajczár helyett fizetek négyet-ötöt literjétől, épen úgy kiszámítom itt is, mintha 2—3000 forint haszonbér fizetés volna a hátam megett, az az még könnyebben. Meglesz a verseny, több lesz a fogyasztás, s így több lesz az állam jövedelme is; szesz, sör, fizeti a termelő, — természetes rajtam, mint vevőn megveszi azt, „s én is:“ könyvét bármikor előkérheti a törvény, ha észreveszi, hogy esal, sújtója a törvény keze.

Igy ezen üzletágra nem fog befolyást gyakorolni sem egyenes sem görbe vasút; sem katonai elhelyezés, sem törvényszék vagy központ-átállítás, mert az állam a netalán előforduló változások által, — a fogyasztási jövedelem mindennél az övé lévén — a mit egy helyen elveszt megnyerendi a másik helyen.

bevonulás után Péchy főfelügyelő lakásán tisztelegtek külön az esperességek, azután öt órakor ünnepélyes isteni tisztelet volt, mikor is egy szent ének s a rozsnói dalkör egy alkalmi darabjának elnéklése után Csiskó János kassai lelkész mondott hosszú, de hatásos és hazafias beszédet a gyámintézeti intézményről.

Szerdán 16-án reggel nyolcz órakor Czékus szuperintendens egyházi és Péchy Tamás világi elnökök mellett megnyitá a gyűlés. Péchy megnyitó beszédében először is az elhunyt Radvánszky Antal báró egyetemes felügyelőről emlékszik meg, majd áttért a vádakra melyekkel az egyházat illetik tün tulzotann és méltatlanul is. Az egyház politikával nem foglalkozhatik. — Igaz, vannak egyesek, kik más irányt követnek s különösen nemzetiségi szempontból más irányba terelik működésüket. Kéri, hogy a nemzetiségi törekvésektől szabadítsák meg az egyházat. Ezután áttért a közép iskolákra s buzdítja az egyház tagjait, rendezzék és virágoztassák fel a középiskolákat s ez esetben nincs okunk semmitől félni.

Czékus István szuperintendens évi jelentését mutatja be, melyet Zelenka Pál miskolci lelkész s ker. jegyző olvasott fel. A jelentésben fajdalmának ad kifejezést a főpásztor a felett, hogy az eperjesi kollégiumban a panszláv szellem ütötte fel fejét a tanulók közt, s szenyfoltot ejtettek a protestans egyházon. Ok meglakoltak, az ország összes tanintézetéből kizárattak, azonban ez nem elég, további övintézkedéseket kell tenni e szellem végleges elfojtására. A fűrészi egyház szomorú állapotáról is szomoruan emlékszik meg a jelentés, hol a hírhedt Lauesek igazatásai miatt katonai hatalomhoz kellett folyamodni. A szuperintendens megjelenése azonban s felvilágosításai végre helyreállították egészen a rendet. A buzgó főpásztor évi jelentését éljenzéssel fogadta a gyűlés.

Ezután kezdetét vette az egyházi ügyek tárgyalása. Legérdekesebb volt a panszláv üzelmek megrendszabályozásáról szóló vita.

Felolvastatnak az ez ügyben küldött miniszteri leiratok egy az eperjesi üzelmekre vonatkozólag, másban az államhatalom támogatását ajánlja a miniszter ezek elfojtására, ha az autonóm kormányzat nem nyujtana kellő garanciát.

Hörk József eperjesi kollégiumi tanár védelmezi az iskolát, melyre nem lehet azt fogni, hogy annak tanulói közt panszláv a szellem. Idegenek izgatnak s rokon összeköttetés folytán került a dologba a két tanuló is, kikről amint bebizonyult a vétség a tanuló ifjúság maga azonnal kizárta kebeléből mind a kettőt, még a tanárikar határozata előtt.

Felolvastatik a sárosi esperesség tiltakozása a panszlávizmussal szemben. Többek felszólalása után Kramaresik Károly rozsnói főgymnasiun igazgató egy határozati javaslatot olvas fel, melynek nevezetesebb pontjai következők: Mondja ki az egyházkerületi gyűlés, mit már más egyházkerületeknek magyar hazai érzelmű több esperességei is kimondtak már, hogy 1. A tiszai ág. evang. egyházkerület köteletségének ösmeri a hatalmában álló minden eszközzel a magyar ellenes töt szellem terjesztését akadályozni s a panszlavizmus szolgálatában állók ellen a polgári hatóságot is ide ezéző hazafias törekvésében támogatni, esetleg segítségét is igénybe venni; 2. elkészíti, tanítói vagy felügyelői hivatalhoz a honi tanodákban végzett tanfolyam s magyar nyelv helyes ismerete elengedhetlen kellék; a magyar nyelv érdekének ápolására pedig a hivatalos esküben is köteleztessenek az egyház szolgálói és hivatalnokai; 3. kikre rábizonyul, hogy szóval, vagy tettel nyilvánították azt, hogy a magyar nemzeti törekvéseknek ellenségei, egyházkerületünkben sem lelkeszi sem felügyelői, sem tanítói hivatalra nem boesajthatók, azok pedig, kik már hivatalban vannak, s ily merényletre vete-mednek, esetleg hivataltól való felüggesztés mellett fegyelmi kereset alá vonassanak, gyermekeik pedig ha iskolai pályán vannak, az egyháznak és tanodának semmi nemű jótéteményeiben ne részesülhessenek; 4. Az iskolákban használt tankönyvek szoros ellenőrzés alatt tartassanak; 5. Az egyetemes gyűlésre menendő képviselőknek utasításul adassék, hogy ott e kerületi gyűlés ezen határozatainak egyetemes érvényt szerezni törekedjenek. (Élénk hosszas helyeslés.)

Hörk, Bartholomeidesz, Bánó József, Zelenka Pál és Szontagh Bertalan alispán pártoló felszólalásai után a határozati javaslat nagy lelkesedéssel egyhangulag általánosságban elfogadtatik.

A jelenlévő panszlávok leverve, némán hallgattak. A részletes tárgyalásnál a javaslat harmadik pontját Zelenka Pál miskolci lelkész és kerületi jegyző indítványára azzal a rendkívüli nagy fontosságu határozattal toldották meg, hogy az, ki saját nemzetiségét a magyar állam s a magyar nemzet érdekeinek megsértésével mczdítja elő, vétkezik a lutheranus egyház ellen is s kanonikus bünt követt el, s mint ilyen állásáról elmozdítható.

E fontos határozat, mely az ország büntető törvénykönyvében is tovább menve, bűnnek, és pedig egyház elleni bűnnek nyilvánítja a magyar nemzet ellen való vétségeket szöszertint következőleg hangzik: „Kimondja a tiszai egyházkerület, hogy a haza és a magyar nemzet elleni nemzetiségi vétség kanonikus bűn, mely mint ilyen, az elmozdítás jogos alapját kepezi s ezt az egyetemes gyűlésnek a kerületi szervezetekbe való felvételre nézve ajánlja.“

Gyűlés után közös ebéd volt a „Fekete sas“ vendéglő nagy termében 200 terítéssel, melyen az említettek kivül még Andrásy Manó és fia Géza grófok is megjelentek. A negyedik fogásnál Péchy Tamás ker. főfelügyelő emelt poharat a királyra mint hazánk és vallásunk fővédőjére. Ezt a köszöntőt állva hallgatta a gyülekezet. Számos felkiszöntőt mondtak ezen kívül, Farbaki ker. egyházi jegyző Péchy Tamásra, Márton János kerületi világi jegyző Czékus szuperintendensre, Buzák alsóságj pap Andrásy Manora, Farbaki újra Kramaresik igazgató és kiérdemült főjegyzőre, Kramaresik a távollevő Kalhbrenner akadémiatag és híres toasztmondóra, Ziman iglói tanár Andrásy Géza grófra stb. — Az ebéd fél ötíg tartott délután.

A gyűlés még délután és másnap is folyt szoroson egyházi ügyekkel foglalkozva.

Csoport- vagy körvégrehajtók.

E ezim alatt közzétett cikkemet válasza mellátta „más valaki“ a 32. számban, — védelme alá vevén az adófelügyelőnek általam megtámadott eljárását.

A válasz sokkal hosszabb, semhogy annak minden kitételét, állítását, egy hírlapi ezikk keretében kelleg tolhogyre vehetném, — pedig az abban foglalt sophismák

megérdemelnek a tüzetesebb discussiót. Az elfogulatlan nagy közönség különben már eddig is, a két közleményből, helyes ítéletet alkotott magának a fennforgó ügyben, — „Másválaki“t pedig elfoglalt, hogy úgy mondjam: hivatalos álláspontjának elhagyására birni, semmiféle érvekkel sem lehetne.

Loyalitása, ragaszkodása az adófelügyelő ur iránt sokkal erősebb, odaadóbb, semhogy abban őt megingatni csak meg is kísérelném.

Válaszának hangjából s tartalmából következtetem ezt: Ne vegye e megjegyzéseimet sértésnek a válasz tisztelt közlője. Nem tartom bűnnek, ha valaki meggyőződésből ál tanokat vall, s a hatalom árnyékába húzódik, — most úgy is a kanikula évadját éljük, de nekem is megengedi, ha nem helyeslem védeni oly cselekményeket, melyek a fennálló törvényekbe ütköznek, még ha azok a legnemesebb intenciók eredményeül tekinthetők is. Meg kell engedni tehát, hogy védelmet hivatalos színezetűnek tartom, s hiszem. Most már áttérhetek a dologra.

Mindketten a jogosság s szükségesség szempontjából vitattuk az adófelügyelő eljárását.

Ellenfelem gondolatmenete az, hogy a k. adófelügyelő belátván a csoport- vagy köradóvégrehajtói intézmény szükségességét, e ezéből a községi bírakat s körjegyzőket a szolgabíróhoz tanácskozássra s határozathozatalra hívta össze, s a rimaszombati járásban a hozott határozat, mint „fait accompli“ be is van mutatva. Aztán azt kérdi: hol itt a jog- és alkotmányvétség?

Hát bizony ott: hogy az adófelügyelőt, szolgabírókat, községi előjárókat és körjegyzőket semmiféle törvény fel nem hatalmazta arra, hogy ők az adózó polgárság nyakára s költségére, — plane saját terhük könnyítése ezéjából — végrehajtói intézményt létesítsenek s végrehajtókat létesítsenek s végrehajtókat válasszanak; s a menyiben tették: alkotmányt és törvényt sértettek.

Határoztak a nép rovására, annak megkérdése nélkül. Ebben van a jogsértés. Igaz, hogy e határozat önmagában semmit nem kötelező, végre nem hajtható, legalább nem törvényesen, de foganatosítását még is megfogják kísérelni, s ha ez bekövetkezik, újabb jogsértésről adatik ki tanubi-zonyítvány.

A szükségesség kérdését tekintve: ezt eldöntötte a rimaszécsi járáshoz tartozó községek bírának a k. adófelügyelővel s szolgabíróval szemben kinyilatkoztatott egyhangu vétoja, a kik kereken kimondták: hogy ők az 1876. évi XV. t. cz. rendelkezését szem előtt tartva, az adót behajtani tudják is, akarják is, — s külön végrehajtóra nincs szükségök.

Ez is „fait accompli.“

Tehát egyik járásban lesznek, másikban nem lesznek csoportvégrehajtók. Ez meg anomalia. Egy törvényhatóság alatt kétféle végrehajtói intézmény.

Válaszban azt is mondja „Másválaki“, hogy ezen intézkedéssel a községi előjárók teendőinek könnyítése, s az említett törvényezikk 62. §-a alkalmazásának mellőzése éretik el.

No, én e tekintetben sem értek egyet a válasz tisztelt írójával.

A községi bírón mi sem lesz könnyítve. Szerepe ugyan az marad, a mi eddig volt. Könnyítésben a körjegyzők, s nem a bírák részesülének, a menyiben a végrehajtási jegyzőkönnyveket nem ők, hanem a csoportvégrehajtók venne fel. Ez azonban mind esekély dolog, a főteendők: az adó beszedése, kezelése, a zálogtárgyak őrizete, azoknak az eladás helyére szállítása stb. stb. továbbra is a községi bírák vállait terhelnek. Eppen úgy, mint eddig.

A mi a 62. § alkalmazásait illeti, erre az a megjegyzésem: igen is alkalmaztassék e §. szigora a hanyag bírora, azért törvény, hogy végrehajtassék.

A válaszban a körjegyzők sokoldalú teendői úgy vannak feltüntetve, mint melyek egy ember phisikai erejét túlhaladják, — a forgácsfalvi körjegyző mégis vállalkozott a csoportvégrehajtó teendőinek végzésére. Tehát az ő phisikai ereje megbírja a körjegyzői teendőkön kívül még azon munkát is, mely a végrehajtóra esnék, — s a többi körjegyző saját hivatali teendőivel sem bírna? No lám! mily herkulési erejűnek mondatik az egyik, s törpének a többi!

Hát a szolgabírói helyettes nem talál az irodában elég munkát? Kötve hiszem.

Még pár megjegyzést.

A k. tanácsosi ezim, meg a vaskorona rendre vonatkozó tréfás ötletben felbotlott a válasz t. írója. Hymnusból itélve, fel kell tennem, hogy már nyilvánított közzönetének mintegy toldása kép, odaadományozná valamelyikét az adófelügyelő urnak. Nagyon szép! Legyen akarata szerint.

Hogy a megyei alispán ur, s a közigazgatási bizottság tagjai miként gondolkoznak ezen ügyben, nem tudhatom, — de arról biztosíthatom a válasz t. íróját, hogy adott felvilágosításai után sem ismerhetem el azt, hogy az általam kifogásolt eljárás az önkormányzat elvén gyökeredzik, — sőt ellenkezőleg: az önkormányzat elve, teljesen ignoráltatott, sőt megsértetett.

Valamit hagyott figyelmen kívül a válasz írója meg az adófelügyelő ur: az 1876. évi XV. t. cz. 54. §-nak 7-ik pontját, mely azt mondja: hogy a lezálogolt javak elidegenítése vagy elskikkasztása bűnvádi következményeket von maga után. A törvényhozó bizonyosan oly lezálogolt javakra gondolt, melyek az arra törvényesen hivatott végrehajtói közegek által lettek foglalva. Már most, ha a nem törvényesen kirendelt csoportvégrehajtó eljárásánál fordulnak elő elidegenítési esetek, s ezek a büntető bíróság foruma elé vitetnek: hajlandó lesz-e ez, a feljelentett tényt oly cselekménynek minősíteni, a minőt a büntető törvénykönyv 359. §-a megbüntetni rendel? Bizonyosan nem, mert nem törvényes hatóság foganatosította a végrehajtást, s quid tunc? Erre majd a válasz t. írója, s az adófelügyelő ur felelhet adandó esetekben a bíróság előtt.

Valaki.

A tiszai ág. ev. egyházkerületi tanáregylet értekezlete.

A tiszai ev. egyházkerület középiskolai tanárai közt mult évben alakult tanáregylet f. hó 15-én tartá meg most másodsor gyűlését illetve csak értekezletét. Az egylet még nincs szabályszerűleg megalakulva sem, mégis üdvözöljük a felekezeti jeles tanügyi férfait, hogy az egyesülés nagy fontosságát felfogva, megtették e ténen a kezdeményezést. Igen óhajtották, hogy gyakrabbi érintkezés és együttműködés által munkásságot fejtsenek ki ők, kik ellen és kiknek iskoláik ellen különösen az utóbbi időkben az „experimen-

talis nem felekezeti rendszer" képviselői méltatlan támadásokat tesznek. Pedig a felekezeti tanárok bizonyára kiállják a versenyt minden tekintetben a többiekkel, csak a folytonos kisebbségben nem, és hogy nem kapkodnak oly tanterveken, melyek a mi tanügyi viszonyaink mellett az általános műveltségnek csak kárára vannak. Vaskalaposággal is vadolják őket s ebben van némi igazuk, csak hogy ennek a vaskalaposágnak is van alapja; mert azt megváltoztatni, mi évtizedeken át üdvösnak bizonyult, nem lehet meggondolás nélkül; látva különösen, hogy az állami újítások még eddig állandóságra nem tudtak vergődni.

A 15-iki értekezletnek két fontos tárgya volt, különösen, egyik a tantervre vonatkozott, másik a tanárképesítéssel.

Elnök: Kr a m a r e s i k Károly a rozsnói főgymnasium igazgatója. Az eperjesi kollegiumot képviselték Hőrk József és Banicsó tanárok, az iglói gymnasiumot Pákk Károly és Ziman, a késmárki Grósz és Zvarinyi, Nyiregyházi Szlaboezky Imre, Rimaszombatot Fábry János, a miskolczi Hórváth és Mészáros, azon kívül jelen volt a rozsnói gymnasium tanári kara, több tanferfiu és tanügyi barát.

A tantervre vonatkozólag vita fejlődött ki az eperjesi kollegium illetve budapesti főgymnasium javaslata ellen, mely az állami tanterv elfogadását tartaná jónak a kerület gymnasiumaiban. Banicsó tanár hosszabb indokolásában kifejti, hogy a gymnasiumi tanítás célja egységes lévén a tantervnek és tanmenetnek szintén ily egységnek kell lenni, holott a mostani tantervben ezt nem látja, mert ebben két-két, s a tantárgyak ismétlése hátrányára van a képzésnek. Ezzel szemben Pákk, Hajesó, Kr a m a r e s i k, Ziman, Grósz tagadják, hogy az ismétlésben oly nagy veszedelem volna. Ez a mi viszonyaink közt elmaradhatatlan, mert nem vagyunk Németországban, a hol polgári, real és egyéb szakiskolákban nincs hiány, s a szülő oda adja gyermekét, mely legjobban megfelel életpályájának.

Nálunk nem úgy van a dolog, itt a szülő iparos vagy kereskedő pályára szánt gyermekét kénytelen az egyetlen gymnasiumba adni, honnan ha az állami tanterv mellett a negyedik osztályból kikerül, semmiféle keredked bevégzett tanulmánnal nem bír, saját hazája történelmét nem ismeri, mert a hazai történelemnek az a pár epizódja és nagyobb alakja, mit a történeti olvasmányból mint a magyar nyelv-tanulás segédeszközéből átolvas, az csak parányi része a magyar történelemnek óriási massában, mi szintén nem 10—13 éves gyermeknek való. Így vagyunk a természetrajzzal s más tárgyakkal is. Pedig tekintetbe kell venni, hogy a negyedik osztályig 50 százaléka is hagyja el az iskolát ami tanulóinknak. Fábry a rimaszombati gymnasium állását védi mely sajátos helyzeténél fogva, a mennyiben se kiegészítve nincs és mind a két felekezeti iskolája, tehát az állami tanterv szerint mint közép uton halad. Szlaboezky-nak erre nézve nem léven megbízatása, az eperjesi javaslat egyedül maradt s így nem fogadtatott el.

A másik főtárgy a tanárok képesítésére vonatkozott. Elfogadtatott Hajesó indítványára, hogy az egyetemes konvent elé terjesztessék egy javaslat, mely szerint a mennyiben egy protestans tanár-képző intézet felállítására még ez idő szerint lehetetlen, a tanárjelöltektől három illetve négy évi szak tanulmány követeltessek, kik egyetemi tanárokból s országos szaktekintélyekből alakulandó bizottság előtt vizsgáltsanak, s az ev. egyetem basson oda, hogy az így nyert diploma állami érvénnyel bírjon.

A szünidőkre, tankönyvekre, s több más fontos tárgyra vonatkozólag voltak még az értekezletnek tanácskozásai.

Tudósításunkat azzal az ohajttal zárjuk, hogy a prot. tanügyi tovább fejlődésére oly nagy befolyással bíró egyesülés eszméje mielőbb testté váljon, s nemsokára egy szerves egészet képezzen mint kerületi úgy éppen „országos protestans tanár-egyesület."

Rimaszombat, 1882. augusztus hó.

T. Szerkesztő ur! Még is csak jó az, ha az ember átlátogat néha a szomszédba, többet lát és hall, s gyakran még olyat is, a miről még eddig fogalma sem volt, vagy ha maga nem olvasná hallomás után, még hitelt sem adna neki.

Igy jutottam én tudomására a „Borsod" ezimű lap 31-dik számából egy Rozgonyi László aláírással megjelent cikknek, a hol is az illető fejtegeti egy a mult hóban Miskolcson tartott borsodmegyei közgyűlésen Putnok városa részéről megjelent küldöttségnek a vármegyéhez benyújtott abbéli kérvényét, hogy a nevezett község magát Borsod-vármegyéhez csatoltatni kéri.

Gömörmegyének szülöttje vagyok, büszke is vagyok rá, s mondhatom, hogy megységem előbbkelőinek ha személyét nem is de nevét őseremem; de a cikkirő ur vagy elődei nevét csak a történelemből ismerem, s ezikke olvasásakor akaratlan eszembe jutott megboldogult atyám egykori szava. — gyermekkoromban igen szerettem a galambokat, s a többek közt volt egy him kedvenczem, egyszer szőrin-szállán elveszett, mikor efelett sajnálkoztam, akkor mondta atyám: „ne busulj, fiam, majd vissza jön, fém párt is hoz magával"

A mi a küldöttséget magát illeti, ismét akaratlan jutott eszembe az ókori történelemből Coriolán!

De most nézzük a kérvény szakadai ohajtás és csatlakozni vágyó indokát.

Mikor 1871-ben a törvényszékek és járásbíróságok felállításáról szó volt, a székhelyek tekintetében igyekezett a minisztérium annyira a mennyire a központokat tekintetbe venni, s azért sokhelyen oly óriási szarvas hibákat követett el, hogy azt későbbben belátva alszékenyében sem merte jóvá tenni, vagy pedig éppen az érdekeltek hanyagolták el a minisztériumot elkövetett hibájára annak idejében figyelemztetni. — így vannak az én kedves putnoki atyámfiak is, önön hibájok miatt lett a hagyományos putnoki járásból tornyalai.

Hogy a minisztérium csak a térképet vette annak idejében, meg talán a kéz kezét mosva, elvét irányadóul, az kitűnik a járásbíróságok felállításának 10-ik évében is. — Tornallya egy pár üzleti helyiséggé átalakított háznak kivételével vajmi kevés különbséggel úgy áll most is, mint állt ézelőtt 25 évvel a boldog emlékeztető Bachkorszak alatt, semmi nem változott csak az italmérésí jogbérlet lett tekintélyesen több. — Putnok városa már akkor is tekintélyes helyett foglalt el Gömörmegye városai között úgy a kereskedést, mint a műveltséget illetőleg.

Ha Putnok városának vagy flainak az fáj, hogy nem ő a járásbírósi ott van, azért nem kénytelenek egy másik

Coriolán szerepét játszani. És engedje meg a nemes város, hogy magamat ebben a meggyőződésben ringathassam: egy Gömörvármegye ezer éves multjával összeforrott Putnok városa a szakadást nem is kívánhatja komolyan, ez legfeljebb egy némely fiainak (de nem édes) haszon — vagy nem is tudom mi — sugalmazta vágya lehet.

Ne keressen Putnok városa egy más vármegyénél fájó sebére gyógyírt, hanem keresse meg azt, a kikez úgy a multban mint jelenleg legközelebb van, keresse meg Gömör vármegye útján a minisztériumot, s mondja el, hogy ha századok óta a régi jó tengelyes időben jó volt központnak (a mi a követválasztásokat illeti, még most is az) mért ne volna jó most a vasutas században, mondja el, hogyha Putnokra tétetnék át a járásbírósi, a mi most Tornallyán van, nem kénytelen a hivatalos közeg lakás hiányában azt a szomszéd faluban keresni, vagy a nagylelkűleg felajánlott lakhelyiségeket — egyesek zsebeit töltve — lakásdíjának egyharmadban való többlet hozzáadásával pótolni.

Ezt és még sok mindent, úgy a hivatalnokai kar mint a peres felekre előnyöst, mondjon el a nemes város, s hiszem, hogy a magas minisztérium belátva hivatalnokai és a nagytöbbség sérelmét elkövetett hibáját, jóvá fogja tenni.

Mert higgyék el, édes uraim, hogy a ki multját, az önönmagát tagadja meg, s ezt előbb-utóbb utóleri a sors keze.

B. G.

Meghívó. A Rimaszombatban 1882. szeptember 3—11 napjain tartandó gömörmegyei művészeti és régészeti kiállításra. — Napi rend: szeptember 3-án délelőtt 10 órakor a kiállítás megnyitása a katonai laktanya emeletében. Ugyanekkor „a sajógömöri bronz-eszközökről" báró Nyáry J. ur előadást tart, délután 2 órakor közebed, esti 7 órakor tombola a Kaszinó helyiségében. Ennek befejeztével táncz a „Három Rózsá" nagytermében. Szept. 4-én délelőtt 9 órakor a kiállítási bizottság közgyűlése a meghívásán. Ugyanekkor a gömörmegyei múzeum-egyesület megalakulása, d. u. 2 órakor kirándulás Felső-Pokorágyra, hol a kiállítási bizottság régészeti ásatást rendez. — Szept. 5—10-én a kiállítás d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6 óráig nyitva lesz. — Szept. 11-én d. e. 11 órakor a kiállítás bezárása. — Belépti díjak: a kiállítás megnyitása és bezárása napjain 60 kr., ünnep- és vasárnap 20 kr., egyéb napokon 30 kr., tanuló részére 15 kr., állandó jegy (névre szóló) 1 frt 50 kr., mely a megnyitási és bezárás napjait kivéve naponként használható. — Állandó belépti jegyek a kiállítás irodájában (laktanya I. emelet) a titkárnál előre válthatók, napi jegyek a pénztárnál. — Kiállítási kalauz kapható a napi pénztárnál és a titkárnál. Ára 20 kr. Vidéki látogatók elszállásolásuk céljából kéretnek, hogy megérkezésüket legalább három nappal előbb, még pedig az elszállásolást illető igényeik világos kijelentésével tudatni sziveskedjenek. Bérmentes levelek „a kiállítási végrehajtó bizottságához Rimaszombatban (kiállítási iroda)" intézendők. — Jegyzet. E kiállítással egyidejűleg a gömörmegyei gazdasági egyesület a katonai laktanya földszinti helyiségében terménykiállítást és gazdasági gépvitányt rendez. Megnyitása szept. 3-án 11 órakor; a gépvitány 5-én tartatik. Ezen terménykiállítás díjmentesen látogatható.

A gömörmegyei művészeti és régészeti kiállítás végrehajtó bizottsága.

Hírek és vegyesek.

Nyári mulatság. — Még szombaton seki se tudott felőle, már reggel nagy „plakátok" hirdették hogy vasárnap (ma egy hete) d. u. 3 órakor a „Széchéányi kertben" 30 kr. belépti díj mellett a „rimaszombati koresolajzó egyetnyári táncz vigalmat rendez. Kimentem én is, persze csak egy 6 óra felé, gondolván, hogy ekkor tart legjobban az „ujra", „hogy volt" stb. — Azonban már a pénzzsedő asztal mellett — kidrukkolván a három piezulát, — némi ketyegéssel el, mert sem zenét, sem azt az élénk eszevegést és zajt, mi a kedélyes mulatságokat jellemzi, mint illat a tömjént, nem vettem észre, s míg eddig hasonló mulatságaink alkalmával alig győztük összeszámolni a hatosok- és banknotákat, addig most a pénztárnok előtt ott ásitozott egy pár forint és néhány piezula. — A tánczkörhöz érve bizony igen nagy és szép közönségnek láttam a helyét, mert az első körnek alig telt be egy harmada. — Igaz hogy ezen közönség a legválogatottabb elemekből állott, de hiszen a nyári-mulatságok szerintem arra valók, hogy úgy is zilált társadalmi kötelekeinket megerősítsék. Egyébiránt tapintatlanság volt a rendezők részéről éppen akkor tartani, midőn a helybeli gymnasium növendékei az iskola javára rendezett színelőadást, sőt még e mellett gyermek színház is volt, mert mint az eddigi tapasztalat bizonyítja — a jótékony-célú mulatságok alkalmával csak is egy és pedig nem nagy számból álló közönségre számíthatunk, mi magába véve sem nevezhető nagygnak, hátha meg nem két, de három részre osztjuk, mint a jelen alkalommal is történt. — Igaz, hogy a kik megjelentek jól mulattak, ha ugyan jó mulatságnak nevezhető 4—5 pár tánczokása. — A tiszta jövedelem 14 frt.

Örömmel hozzuk nyilvánosságra, hogy Pitha N. építész, kinek ügyességét és szakképzettségét méltán esodálják azok, kik már-már kiépített megyei közkórház építését koronként megszemlélik. — városunkban szándékozik letelepedni. — Benne mindenesetre egy szakképzett embert nyer e város s egy derék polgárt a haza.

Halálozások. Fái Lajos köz- és váltó-ügyvéd e hó 14-én sorvadásban elhalálozván, temetése szép számu közönség részvéte mellett 16-án történt meg. — Béke lengjen ez élte delén elhunyt férfin porai felett, ki hébe-korba lapunknak is volt munkatársa. — A boszniai hadjáratok egy újabb áldozata, Keszler Barnabás nyugalmazott kir. szízes halálát Jánosiban, a gyászejelentés így hangzik: Keszler Antal, saját és gyermekei: Bertalan és Borbála, egy ősece László, valamint unokái és számos rokonai nevében jelenti fiának Keszler Barnabásnak, es. kir. nyugalmazott századosnak, folyó augusztus hó 18-án, reggel 3 órakor, életének 44-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett halálát. Hült tetemei folyó augusztus hó 20-án, délután 3 órakor fognak Jánosiban, a róm. kath. vallás szertertása szerint örök nyugalomra tétetni. Nyugodjék békében!

A rimaszombati dalárda f. hó 15-én indult Debreczenbe. Feleden csatlakozott hozzá a losonci, löseji, Szerencsen az ugvári. Estve a debreczeni indóháznál Lengyel Imre fogadta a megérkezőket óriási néptömeg élén s a kölcsönös bemutatások után katonás rendben vonultak be a városba. Másnap részint a déli, részint délután a 3 órai vo-

nattal érkezett a dalárok zöme, ekkor volt az u. n. dísz fogadtatás, hol az érkezőket a már jelenlevők fogadták — saját zászlók alatt csoportosulva daczára a zuhogó esőnek, mely a rendezők által ez ünnepélyes bevonuláshoz kötött szép reményeket csaknem teljesen tönkre tette. A vonat végre, mintegy 20 percznyi késedelemmel megérkezett s az eső is megállt, úgy hogy a szónoklatok, melyeket az érkeztettek üdvözlésére Lengyel Imre s az érkezők nevében pedig Simonffy Kálmán az orsz. dalárszövetség alelnöke mondatk el 12—15 ezer ember előtt hangzóttak el az indóháznál. — Ezek után Debreczen lelkes hölgyei az összes dalárdák zászlóit megkoszorúzták s megindult a menet a városba. A mintegy husz különféle színű jelvényekkel és zászlóval ellátott dalárda bevonulása, melyek köré tüzoltók vontak cordont, impozans volt. Óriási embertömeg állt az utca mindkét oldalán, nem volt ablak, nem háztető nézők nélkül. A piacon zászlókkal, melyek közt a Rimaszombat színe is képviselve volt, — lévén az egyenlő Hujda megye színével, — és virágkoszorúkkal ékesített diszkapun virág-zápor között, melyet gyöngéd kezek kötöttek és szórtak reánk, vonultunk a Szilágyi ház elé, melynek erkélyéről Simonffy Imre polgármester tartott üdvözlő beszédet. A dalárdák nevében Tóth Pál miskolczi tanár mondott köszönetet. Estve volt az ismerkedés három helyen is. — A mieink Hungaria vendéglőben voltak elhelyezve a szatmári, huszti, apatini, sárospataki, balassagyarmati stb. dalárdákkal együtt. Itt a mieink kezdték meg a dalolást s adták elő a „Lengyelkét," mire a szatmári egy népdallal felelt. Ez után a Bika vendéglőbe elhelyezett kartársainkat kerestük fel, hol az ismerkedés zeneszó, bor és dal mellett tovább folyt. — 17-én d. e. volt az első összpróba a színházban s a közgyűlés a városháza nagytermében, melyen a versenybírák választattak meg s a versenyzők sorsoltattak ki. Az első versenyen a rimaszombati a 6-ik, a másodikon 9-nek huzatott ki.

Rozsnón f. hó 16-án az ev. kerületi gyűlés alkalmából és az ottani felállítandó ev. felsőbb leányiskola javára műkedvelői előadás volt mely nagyszámu díszes közönség előtt fenyesen sikerült. Előadták Fredo lengyel vigjátékát „A Mentor"-t. A hölgyek Boronkay, Weber, Czikus, Halasi, Scheffer kisasszonyok kedvesen játszottak mit az uraktól sem tagadhatunk meg. Kerekdedség volt a játékban úgy, hogy a díszes közönség mely az egész városházi nagytermet megtöltötte jó estét töltött. Ott voltak a kerületi gyűlés alkalmából Rozsnón időző egyházi és világi notabilitások valamint a város és vidéke intelligenciája is. Előadás után a kaszinó nyári helyiségében táncmulatság volt, melyen a műkedvelőkön kívül még számos kedves szép hölgyeit láttuk Rozsnó és vidékének. A négyeseket 30—35 pár tánczolta. A mulatság reggel négy óráig igen kedélyesen folyt.

A megyei művészeti és régészeti kiállítás rendezése serényen folyik. A bizottság e héten vette át gróf Andrássy Dénes küldeményét a krasznahorkai vár mű- és régészeti kincseiből. Kiváló becsü tárgyakkal járultak ujjában a kiállítás emeléséhez a Borbély, Bornemisza, Szentiványi családok; városunkból pedig versenyre hordják be a kiállítás programjába eső tárgyakat. Nemesak ezek között de általában legnagyobb műbecsűek lesznek a Ferenczy István első magyar szobrászunk hagyatékában maradt műkincesek, melyek egy egész külön termet fognak betölteni. Ezen kívül vár még a bizottság nagy becsü remekműveket több főuri családtól úgy, hogy a kiállítás sikere már is teljesen biztosítottnak tekinthető s annak megtekintése nemcsak magasabb művelzetet, de szakszerű renfezésé által s a már munkában levő kiállítási kalauz ubaigazitása mellett minden kire tanulságos is lesz. A kiállítási bizottságnak azonban egyik főtörekvése lévén, a köztünk élt vagy élő művészeink műveit összegyűjteni, felkérjük ujjában mi is azokat, kiknek ilyenekről s nevezetesen Iszó és Szentpétery műveiről tudomások lenne, hogy azt a bizottság tudomására hozni sziveskedjenek. Utóbbinak műveiből még aránylag kevés gyűlt be, holott réz s kisebb ezüstmunkáiból, melyek különösen az annak idejében nagyon elterjedt ezüstbe foglalt szarugyűrűk tartoztak, a legnagyobb valószínűséggel lesz még itt ott egy-egy példány.

Jótékony célú színi előadás. Mint lapunk múlt számában említettük, a helybeli gymnasium növendékei név szerint: Kármán Zoltán, Kövér István, Szabó László, Löcherer Gyula, Kármán Aladár, Simkó Géza, Németh László, Karpinszky Lajos továbbá Esegthy E. és Kármán I. kisasszonyok Kisfaludy Károlynak két kisebb művét „A hűség próbjája" és „Szeget szeggel" ezimű vigjátékokat adták elő, igen díszes és nagyszámu közönség előtt. — Mindkét műben az egyes szereplők tőlük éppen nem várt sikert arattak s a közönség meglepetése nem egy alkalommal jutalmazta zajos tapsal az egyes szereplőket. — A tiszta jövedelem — daczára a tetemes kiadásnak s a belépti díj csekély voltának (20 és 10 kr.) 10 o. é. frt, melyet az illetők szerkesztőségünknek nyújtottak át. — A közönség meglegedetten oszlott szét, mi pedig azoknak, kik ezt kezdeményezték s keresztül vitték, — tekintve a nemes ezélt — annyit mondunk, hogy az ifju kebel tisztaságának egyik mértéke az, ha benne hálataljes szív dobog.

„A jó pásztor" Még alig 18 napja, hogy a helybeli izraelita hitközség ujjanon választott lelkészének beigtatási ünnepélyét megálték, már is érezzük mi más hitfelekezetbeliek is, hogy valami van a levegőben; mint jó pásztorhoz illően sorra látogatja s ősergeti nyáját, kérdegeti hogy s mint létök felől, de természetes mit hallana panasznál egyebet s ezt leginkább nyilvános helyilel bíró atyafiaitól kell hallania, „de hogysis! fakad ki az egyik, mikor még a magunkbeliek is inkább a keresztény vagy akarám mondani a Gójj helyeket látogatják". — no lett erre nagy véstörvény-szék izraelben, s kiadta szigoru parancsolatban, hogy ezutánra megtiltja minden igazhiyőnek más mint felekezetbeli nyilvános helyek látogatását. És tisztelet, fogott is a szó, Szegény Gójj felekezetbeli atyámfiak!

Rabló támadás. Lakatos István rozsnói járásbírósi joggyakornok a tornai szolgabíró fia t. hó 15-én Rozsnóyról hazafelé ment. Szadvár és Derenk közt egyszerre rablók törtek elő, minden érték tárgyát és pénzt elvették s amint revolverével védelmezni akarta magát, rálöttek s karján megsebesítették. Ekkor ott hagyták őt véresen és ellilantak. Erősen nyomozták őket.

Pincze tűz. Folyó hó 14-én délelőtt fél tizkor a jánosí utca sarkán lévő gyógyszerár pincze helyisége kigyuladt. Szerencsére sikerült a tűz tovább terjedését megakadályozni az által, hogy a pincze nyilásait betömtek s két napon át leg-

mentes volt a helyiség, és a tűz kialudt. Mind a mellett tetemes a kár.

Műkedvelői előadás. Folyó hó 20-án a jólsvai műkedvelői társaság színi készleteinek beszerzésére a „Korona” vendéglő nagytermében táncmulatsággal összekötött előadást rendez. Színrekerül Csiky Gergely „Czifra nyomorúság” című 4 felvonásos színműve. — Ajánjuk a műpártoló közönség figyelmébe. — Erről jövő számunkban többet.

Az országos debreczeni dalárverseny ünnepélyes programmsorozata a vendégek fogadtatásával kezdődött 15-én, midőn üdvözlő és köszönő beszédek tartottak; ugyan e napon illetve este volt az ismerkedési estély, hol a dalárdák félhivatalos versenyt tartottak. Ezek közül kiváló volt a szegszárdi és pécsi dalárda. Csötörtökön volt a tulajdonképeni verseny 14 dalárda között, ezek között a rimaszombati is, mely talán a legifjabb. A jutalom odaiteléséről még mitsem tudunk, bizonyosan az ünnepélyek vég aktusa leend az. — Pénteken a versenyzendők önválasztott darabokkal lépnek fel. Az ünnepély eredményét jövő számunkban hosszabban közöljük.

Susa. Uraly és Úzd környékén 15-én egy (hála Istennek) elkéset jégeső ijesztette meg az utasokat, kiket kocsin vagy gyalog szerrel kapott, egyéb baj ebből nem történt, hanem igen is baj az, hogy ugyan ezen vidéken 6 vagy 7 darab vaddisznó igen nagy károkat okoz a tengeriben ugyanarra, hogy elkerülhetetlen volna egy kis hajtó vadászat. Hová lettek Nimródjaink?!

Október 1-től új egy forintosok jönnek forgalomba alapszínök kék tesz s valamivel kisebbek lesznek az új 5 forintosoknál, melyeknek zöld színe nem bizonyult képesnek garanciát nyújtani a hamisítások ellen. — Egy új lépés a dualismus terén.

Rövid hírek: **Andrássy Gyula** gróf budapesti palotájába ismeretlen tettesek betörték e hó 17-én, összes redjeleit ellopták. — **Az egyiptomból** érkező hírek egyik a másikat ezáfolják meg. — **Szende Béla** honvédelmi miniszter 18-án reggel 7 órakor meghalt, temetése 19-ikén volt. — **Az elhalt** Radvánszky Károly ág. ev. orsz. főfelügyelő helyére hallomás szerint Péchy Tamást Pronay Dezsőt és Fabinyi Theophilt emlegetik.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. ügyészségtől.

Árlejtési hirdetmény!

4216/1882. szám. — A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló pelsüezi kpointi fogház helyiségeinek 1883. évi világításához szükséges kőolaj szállításának biztosítására Rimaszombatan, a kir. ügyészség hivatalos helyi-

ségében árlejtési határnapul folyó év szeptember hó 19-ik napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is a rimaszombati kir. ügyészségnél megtekinthetők s az árlejtés napjáig írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak. — Rimaszombat, 1882. augusztus hó 8-án.

Ján János, kir. ügyész.

Árlejtési hirdetmény.

1215/882. — A rimaszombati kir. ügyészség részéről közhírré tétetik, miszerint a felügyelete alatt álló rimaszombati és pelsüezi központi börtönök valamint a rozsnói, tornallyai, rimaszécsi és nagyrozei kir. járásbírósi fogházak letartóztatott rabok és foglyok ételmezésének 1883. évi tartamára leendő biztosítására s együttes vagy a körülményekhez képest különleges egyenkénti bérbeadása tekintetéből, zárt ajánlatokkal egybekapcsolva nyilvános árlejtés tartatik, árlejtési határnapul 1882. évi szeptember hó 18. napjának d. e. 10 órája Rimaszombatan a kir. ügyészség hivatalos helyiségében kitézetik; azon esetben, ha három évi bérlet mellett az államra nézve tetemes kedvezőbb ajánlatok fognak tétetni az ételmezés 3 évi időtartamra is ki fog adatni. Ennélfogva a vállalkozni kívánók felhivatnak, hogy szabályszerű bélyeggel és a két börtönt illetőleg 200 frt. s minden egyes fogházra nézve pedig 25 frt. együttesen tehát 300 frt. bántépénzel, a nem ösmertek pedig előéletök és vagyoni állásuk felől, illetőségi községük által kiállított bizonyítvánnyal ellátva személyes vagy meghatalmazotjaik által jelentkezzenek; a bántépénz és esetleg a községi bizonyítvány az árlejtés kezdetén, az árlejtést vezető kir. ügyész kezéhez teendőek le. A zárt ajánlatok pedig szinte a kitett bántépénzzel s esetleg erkölcsi és vagyoni bizonyítvánnyal s szabályszerű bélyeggel felszerelven, az árlejtésre kitézett óra előtt a rimaszombati kir. ügyészségnél annál bizonyosabban benyújtandók, mivel azok ezentul elnem fogadhatnak; az írásbeli ajánlatokban a vállalat megnevezése mellett azon ár összeg, mely mellett a vállalkozó magát az ételmezés teljesítésére egy vagy három évre kötelezi, világosan elkülönítve, határozottan nem csak számmal, hanem betűkkel is kiírandó és különösen kiteendő, hogy a vállalkozó magát az árlejtési feltételeknek kivétel nélkül alá veti. A bántépénznek készpénz, tőzsdé áron számítható állami kötvények, vagy az állam által biztosított vaspálya elsőbbségi kötvényekből kell állania. Az árlejtési feltételek a rimaszombati kir. ügyészségnél s a fent nevezett kir. járásbírósi fogházaknál addig is megtekinthetők. Végül megjegyeztetik, hogy a vállalkozó részére járó összeg a rabtartási általános kezelője által az igazságügyminiszter számvevősége általi helyesbítés jogának fentartása mellett, szabályszerűen bélyegzett nyugtára havonként utólag fog kifizettetni, s az

esetben ha a vállalkozó a szerződésben elvállalt kötelezettséget pontosan s a szerződés határozatai szerint nem teljesítene, a kir. ügyészségének joga leend a szerződést megszüntetni, az ételmezést akár magán alku, — akár árlejtés útján más vállalkozónak kiadni, a vállalkozó pedig semmi kárpótlásra igényt nem tarthat, de sőt bántépénznek elvesztésén fölül még minden kárt is megtéríteni tartozik, mely vállalt kötelezettségének pontatlan s nem szerződés szerinti teljesítéséből netán az állam kincstárra háramlanék.

A bélyeget, a százalék- és mindennemű kincstári illetéket a vállalkozó fizeti, a vállalatból felmerülő netáni pereskedések elintézésére a per tárgyához képest, a rimaszombati kir. járásbírósi, illetőleg a rimaszombati kir. törvényszék leend az illetékes bíróság.

Kelt Rimaszombatan, 1882. év augusztus 8-án.

Ján János, kir. ügyész.

4127/882. sz. Árlejtési hirdetmény.

A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló pelsüezi kpointi fogház fűtésére 1883. évre összesen 122¹/₂ köbméter kemény tűzifa szükségeltetvén, ezen tűzifa szállításának biztosítására árlejtés hirdetettik, s árlejtési határnapul folyó évi szeptember hó 19. napjának d. e. 10 órája a rimaszombati kir. ügyészség hivatalos helyiségében kitézetik, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek fentnevezett kir. ügyészségnél addig is megtekinthetők, és hogy az árlejtés határnapjáig írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak. — Rimaszombatan, 1882. augusztus 8.

Ján János, kir. ügyész.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1882. auguszt. hó 19-én tartott hetivásár alkalmával a gabonafélék és kapásnövények következőleg jegyezttettek:

	hectoliterenkint métermázsánként	
Buza	7.— —.—	9.80 9.60
Feles	5.90 5.80	8.— 7.95
Rozs	5.90 5.85	6.80 6.70
Árpa	3.95 3.80	6.50 —.—
Zab	2.95 2.80	5.60 5.60
Kukoricza	—.— 6.05	
Bab	—.— —.—	
Kása	—.— —.—	
Burgonya	2.16 2.40	
Széna, kötött	—.— —.—	
Takarmány szalma	—.— —.—	
Alom-szalma	—.— —.—	
Zsúp-szalma	—.— —.—	

Felelős szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

Magán-hirdetések.

Makk és gubics árverezés.

Fülöp Szász Coburg Góthai herceg ő királyi Fensége gömörmezei balogvári és derenesényi uradalmához tartozó erdőterületek ez évi makk és gubics termése **f. évi szeptember hó 5-én délelőtt 10 órakor** fog nyilvános árverésen Felső-Balagon eladatni.

A szokásos árverezési feltételek az alólirott erdőhivatalnál megtekinthetők.

Meleghegy, 1882. évi augusztus hó 4-én.

Fülöp Szász Coburg Góthai herceg balogvári erdőhivatala Meleghegyen, u. p. Felső-Balog.

2—3 (Utánnymomat nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

Rimaszombati kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Weisz Jakab** felperesnek 180 frt tőke s jár. iránti végreh. ügyében a végreh. árverés putnoki 59. sztk. foglalt **Győr István** birtokára elrendeltetik s annak megtartására határnapul 1882. október 26. d. e. 10 órája Putnokon a város házában kitézetik, mely határnapon azon ingatlanok kikiáltási áron alól is eltognak adatni. — Kikiáltási ár 1709 frt. — Árverezni szándékozók kötelesek az árverésnek megkezdése előtt bántépénzzel a kikiáltási árnak 10% készpénzben a kiküldött kezébe letenni. — A vételár két részletekben és pedig az első részlet 30 nap, a második részlet 60 nap alatt az árveréstől számítva 6% kamatokkal a rimaszombati kir. adóhivatalnál mint letéti pénztárnál lesz fizetendő. — Az árverési feltételek a rimaszombati kir. tkvi. hatóságnál és a Putnok városi előjárásánál hivatalos órák alatt megtekinthetők. — Kir. tszék mint tkvi hatóság Rimaszombat, 1882. június 6-án.

Fejérváry János, kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Tamásfalán (saját házamban) mindenféle nagyságu és színű, saját gyártmányu

cserépkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. Megrendelések pontosan teljesítettek.

Tamásfala, (u. p. Rimaszombat) 1882. július hó 28-án.

Andrik Sámuel, kályhás-mester.

4—6

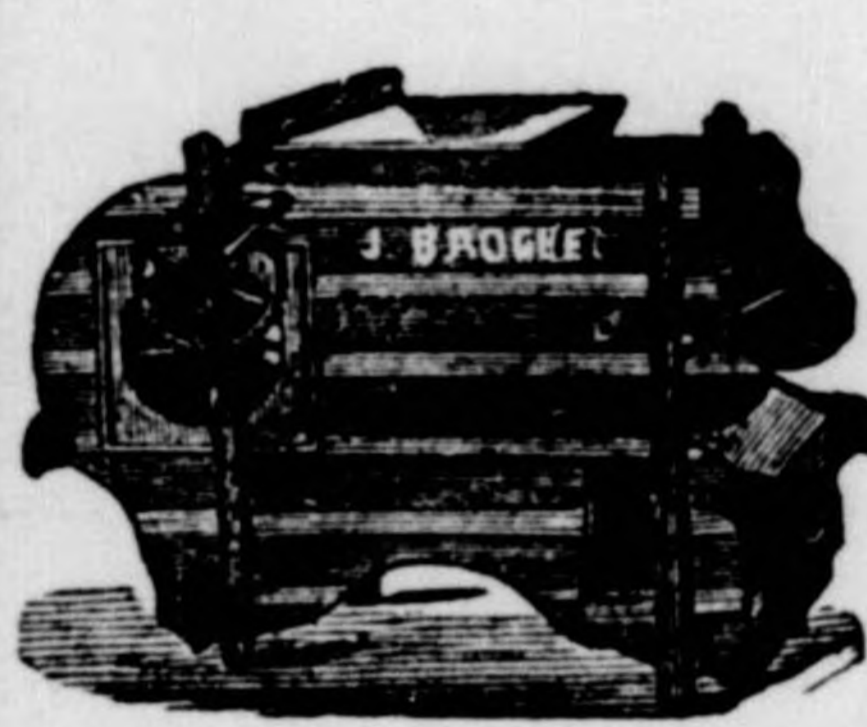
BROGLE JÓZSEF,

13—15

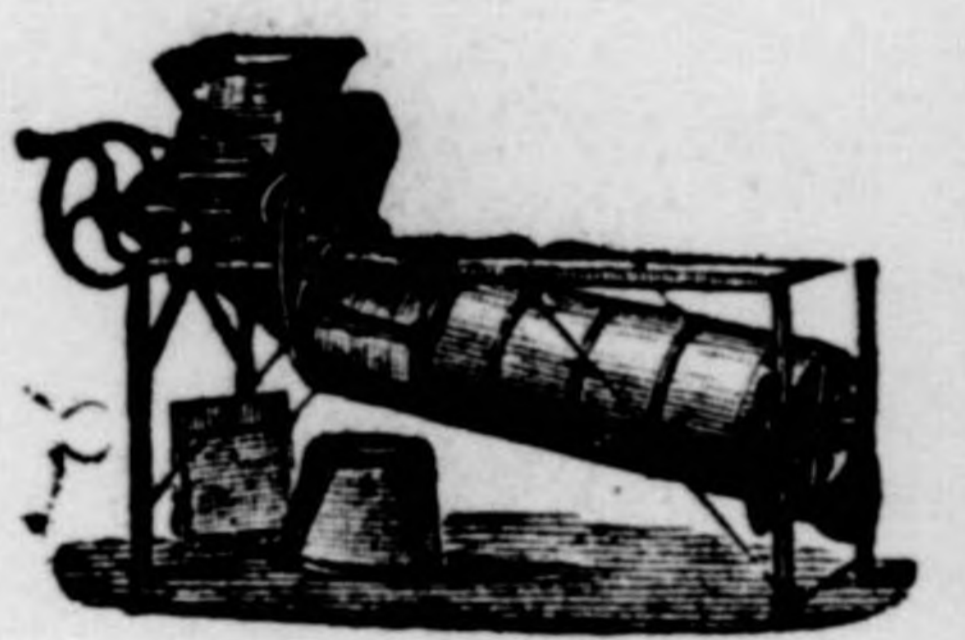
gép- és rostalemez-gyára Budapesten.

Gyár: váczit az osztr. állam vaspálya közelében. **Raktár:** váczikörut 68. sz.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitétetett javított gyártmányait, mint

Trieuröket változó rostával **Tisztítógépeket** szelelővel különlegességek **malmok számára** 28.466. szám alatt szabadalmazott **hármaskéket, eséplőgép-rostákat, lyukasztott és ha-**

sított lemezeket, vas, aczél és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szereket. — **Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.**

GUTJAHR és MÜLLER

(ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER.)

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

Budapesten: a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint: **Trieurök gazdaság számára:** Járgány-eséplőgépek. Szelelő-rosták. Kukoricza-morzsolók.

Szeeskaavágók és Borsajtók. **Különlegességek malmok számára:** Dupla malmok. Malom trieurhengerek. Gabona-osztályozó hengerek. Koptatógépek. Daraválasztógépek. Tarárok (Detacherök). **Malomalkatrészek:** u. m. Transmissiók. Szijkeretek. **Rostalemezek:** Cséplőgép-rosták. Liszthengerszítők. Koptató-lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. 13—30
Gyári raktár és képviselőség: Rimaszombatan **SZOJKA JÁNOS** urnál.